

Izobraževanje na daljavo – izkušnje za prihodnost?

Damir Orehovec, državni sekretar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

(07.46–24.12)

To je bil eden največjih eksperimentov v zadnjem času, na katerega nismo bili pripravljene. Tako šole kot učitelji in družba v celoti. Zgodil se je 16. 3. 2020, ko se je bilo treba odločiti, kako naprej. Glavni cilj je bil, da se izobraževanje ne prekine, da se izobraževanje nadaljuje. Ocenili smo, da bi bila škoda veliko večja, če bi se izobraževanje prekinilo, kot če se ne bi. Pomembno je omeniti, da je bilo 6 mesecev in pol izobraževanja že za nami in da je bilo izobraževanje na daljavo samo še nadaljevanje klasičnega izobraževanja. Posamezniki smo bili na zelo različnih položajih glede usposobljenosti za tovrstno izobraževanje. V prejšnji EU-perspektivi, okoli 2008, se je začelo malo bolj intenzivno izobraževanje na tem področju, saj so se takrat izobraževali učitelji in ravnatelji v okviru e-šolstva. Takrat je populacija učiteljstva dobila neka znanja tudi s področja uporabe videokonferenčnih programov in e-učilnic. V tej perspektivi je bilo to morda manj izpostavljeno. Vso nastalo gradivo je znotraj SIO-portala, kjer so tudi zdaj dostopna za vse uporabnike. Tu se je tudi delalo predvsem na tem, da bi šole dobile določeno IKT-opremo, vzpostavitev brezžične povezave znotraj vsake šole in hitrejši internet. Ta projekt sprva ni bil dokončan, zato imajo nekatere šole hitrejši, druge pa počasnejši internet. Čeprav v tem hipu to ni nujno pomembno.

Če bi pogledali, kako je bil posamezni učitelj pripravljen na lestvici od 1 do 100, bi videli, da so bili na tej lestvici nekateri pri ničli, drugi pri sto. Jaz nimam podatka, v kolikšni meri fakultete, ki izobražujejo kader za učitelje, izobražujejo in pripravljajo diplomante na to zgodbo. To so faktorji, ki so vplivali na trenutno nastalo situacijo. Ko sem bil še ravnatelj na eni izmed OŠ, smo morali čez vikend vzpostaviti izobraževanje na daljavo. Takrat smo opravili čisto enostaven premislek, kako učencem pripraviti navodila za delo po urniku. To je večina šol naredila in v enem tednu so nekako vsi vzpostavili izobraževanje na daljavo, če lahko temu tako rečemo. Od zelo primitivnega do zelo kakovostnega. Mogoče bi bilo smiselno to podpreti tudi s številkami.

Seveda šole, ZRSS in starši niso bili v tem tednu imuni na vse skupaj, ampak smo vsi spremljali, kaj se dogaja na terenu in doma. Bilo je kar nekaj raziskav. ZRSS in starši so naredili obsežno anketo, iz katere smo dobili informacije, da je potrebno nekaj spremeniti oziroma da je vsega preveč. Temu so sledila prva navodila, ki jih je pripravil ZRSS. Pri vsem so sodelovali na eni strani praktiki (ravnatelji, učitelji itn.) in na drugi strani fakultetni profesorji oziroma strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja. Nekaj smo jih organizirali mi, nekaj pa tudi ZRSS. Kolikor vem, ima tudi ministrica svojo skupino, s katero se posvetuje. Med tem, kar je pripravila ta skupina in kar je pripravil ZRSS, je bilo veliko presečnih točk, zato ni šlo kar eno mimo drugega. Ko so osnovne in srednje šole dobile navodila, kako organizirati izobraževanje na daljavo, so začeli razmišljati tudi o tem, kako šole pripeljati h koncu, kako preverjati in ocenjevati znanje. Bilo nam je pomembno, kako

doseči večino oziroma vse otroke. To nam verjetno ni povsem uspelo. Rezultat pa je precej visok. V osnovnih šolah smo dosegli več kot 99,5 % otrok. Nekoliko manj smo bili uspešni pri srednjih šolah. Sledila so navodila iz začetka aprila, ki so v osnovni šoli predvidela, da bi se znanje preverjalo oziroma ocenjevalo. Napovedala so tudi ocenjevanje za mesec maj v osnovni šoli, medtem ko smo za srednje šole izdali navodilo za eno in drugo, saj so le-te na tem področju nekoliko bolj avtonomne. Preden smo izdali navodila za ocenjevanje, smo na MIZŠ-ju tudi izdali sklep, ki je na nek način omehčal število ocen, ki so potrebne za določen predmet. Omogočili smo individualno ocenjevanje in dodali, da je v drugem polletju dovolj ena ocena, če je prejšnji pogoj izpolnjen. To je pomembno zato, ker morda pri kakšnem vzgojnem predmetu sploh ni bilo več potrebnega ocenjevanja. Seveda smo s tem sklepom omogočili, da se vsem tistim, ki bi bili neuspešni ali neocenjeni, tudi organizira dopolnilni pouk. To smo v naslednjih fazah, ko smo delali navodila za odpiranje šole, še nadgradili, da se lahko ti vrnejo v šole in imajo individualno oziroma skupinsko učno pomoč. Za tiste, ki ne bi uspeli opraviti popravnih izpitov, smo predvideli en dodatni rok. Kar se tiče NPZ-ja, pa smo ga letos odpovedali.

Vse te postopke smo opravili tudi za otroke s posebnimi potrebami, šole z nižjim izobrazbenim standardom in tiste, ki so v zavodih. Izvzet ni bil nihče. Naslednja stvar, ki nas je od vsega začetka determinirala, je pomanjkanje ustrezne opreme za izobraževanje na daljavo pri nekaterih učiteljih in učencih. Šole smo zato pozvali, da ponudijo opremo, ki jo imajo na voljo. Izvedeni anketni vprašalnik je pokazal, da je bilo takih več kot štiri tisoč kosov. Organizirali smo tudi donatorsko akcijo, kjer smo zbrali nekaj denarja in v sodelovanju z ZRSS razdelili modeme, tablične in prenosne računalnike. Vemo, da so se dodatno opremile tudi nekatere občine oziroma posamezne šole.

Vzpostavili smo stik še z RTV Slovenija. Začel se je program, ki ste ga lahko vsi gledali. To je bil pomemben segment celotne zgodbe, da sta lahko prva in druga triada spremljali del vzgojno-izobraževalnega procesa. Center za šolske in obšolske dejavnosti je posnel marsikateri film, namenjen pomoči pri športni vzgoji. Izvaja tudi projekt romskih pomočnikov, ki je bil v veliko pomoč, da so v nekih omejenih možnostih prišli tudi ti do izobraževanja na daljavo. Rad bi poudaril, da tudi v normalnih časih nimajo vsi enakih možnosti. Zdaj je ta razkorak toliko večji, saj so nastali novi momenti. Tega se zavedamo in zavedamo se tudi tega, da izgleda ta hip samo izobraževanje na daljavo tako, kot bi si ga želeli v začetku naslednjega šolskega leta, skoraj nemogoče zaradi usposobljenosti učiteljev, tehničnih razlogov in tako dalje.

Verjetno bi morali še marsikaj prilagoditi. Razmišljamo, kako to izpeljati. Začetek naslednjega šolskega leta je v veliki meri odvisen od tega, kakšna bo situacija. Če bo takšna, kot je ta hip, se zna zgoditi, da bomo šli v šole z varnostnimi omejitvami. Če bo situacija težja, bo najbrž nastalo hibridno izobraževanje – torej delno na daljavo, delno v šolah. To so zgolj moja razmišljanja.

Žagar: Ali imate v zvezi s tem kakšne bolj jasne možnosti? Ali se razmišlja o uvedbi računalništva kot obveznega premeta?

Sekretar: To se seveda razmišlja, vendar bo težko izvesti do jeseni. Da bi bilo računalništvo obvezni predmet, so razmišljanja že od prej, a mislim, da se razmišlja o tem na celotni vertikali. Ta hip delamo scenarij za hibridni način in scenarij za izobraževanje pod posebnimi pogoji. Na kratko bi rad povedal še to, da smo ves čas spremljali tudi dogajanje pri naših sosedih oziroma znotraj EU. Udeležili smo se treh neformalnih srečanj ministrov za osnovno in srednjo šolo. Ko to spremljamo in izmenjujemo izkušnje, ugotavljamo, da smo v bistvu dobro zaključili, da nam gre dobro in da nam gre dobro tudi pri odpiranju. Če pogledamo sosedo, so imeli pri odpiranju 1,7 % udeležencev v šoli, mi pa 95 %. Prvi odzivi so zelo dobri.

Žagar: Glede česa so odzivi dobri?

Sekretar: To, da so se vrnili. Velja uvajalni teden. Glede naslednjega odpiranja pa bomo videli, kako bo.

Žagar: Učitelji so v glavnem delali na svojih računalnikih. Ali MIZŠ načrtuje, da bi v primeru nadaljevanja izobraževanja na daljavo poskrbelo za službene računalnike?

Sekretar: To bi si želeli. Mislim, da bi bilo prav, in upam, da nam bo uspelo. Neka sredstva bodo šole dobile. Upam, da bo zadeva speljana do začetka šolskega leta, ne morem pa obljubljeni, da bo to za vse. Pustimo se presenetiti.